

Wet en genade

De meest duidelijke en treffende scheidingslijn van het Woord van de waarheid is die tussen wet en genade. Deze tegengestelde principes kenmerken de twee belangrijkste bedelingen: de joodse en de Christelijke. 'Want de wet is door Mozes gegeven; de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden' (Joh. 1:17).

Hiermee wordt natuurlijk niet bedoeld dat er vóór Mozes geen wet was, evenmin als dat er geen genade en waarheid was vóór Jezus Christus op aarde kwam. Het verbod aan Adam om te eten van de boom van de kennis van goed en kwaad (Gen. 2:17) was wet, en de genade wordt beslist heerlijk zichtbaar in hoe de Here God Zijn zondigende schepselen opzoekt en hen bekleedt met kleren van huiden (3:21) – een prachtig type van Christus, 'Die ons geworden is (...) gerechtigheid' (1 Kor. 1:30).

Wet, in de betekenis van een openbaring van Gods wil, en genade, in de betekenis van een openbaring van Gods goedheid, hebben altijd bestaan en de Schrift getuigt hier overvloedig van. Maar 'de wet' die het vaakst genoemd wordt in de Schrift, was gegeven door Mozes, en vanaf de Sinaï tot Golgotha kenmerkt en domineert ze de tijd; net zoals genade de bedeling beheerst of specifiek kenmerkt die begint met Golgotha en haar voorzegde einde heeft in de opname van de Gemeente.

Het is echter van het grootste belang om hier op te merken dat de Schrift nooit, in geen enkele bedeling, deze twee principes vermengt. De wet heeft altijd een plaats en een werking afzonderlijk en volkomen verschillend van die van de genade. De wet is: God verbiedt en eist; de genade is: God smeekt en geeft. De wet is een bediening van veroordeling; de genade is een bediening van vergeving. De wet vervloekt; de genade verlost van die vloek. De wet doodt; de genade maakt levend. De wet 'stopt' elke mond voor God; de genade opent elke mond om Hem te prijzen. De wet veroorzaakt een grote en schuldige afstand tussen de mens en God; de genade brengt de mens dicht bij God.

De wet zegt: 'Oog voor oog, tand voor tand'; de genade zegt: 'Weersta de boze niet, maar wie u op uw rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe'. De wet zegt: 'Haat uw vijanden'; de genade zegt: 'Heb uw vijanden lief en zegen hen die u vervolgen'. De wet zegt: doe en u zult leven; de genade zegt: geloof en u zult leven. De wet heeft nooit zendelingen gehad; de genade moet gepredikt worden aan alle mensen. De wet veroordeelt de beste mens totaal; de genade rechtvaardigt de slechtste mens om niet (Luk. 23:43; Rom. 5:8; 1 Tim. 1:15; 1 Kor. 6:9-11).

De wet is een systeem van beproefd worden; de genade is een systeem van gunst. De wet stenigt een overspelige; de genade zegt: 'Ik veroordeel u ook niet; ga heen, zondig voortaan niet meer'. Onder de wet sterft het schaap voor de herder; onder de genade sterft de Herder voor het schaap.

Overal waar de Schrift spreekt over de wet en de genade, doet ze dat in scherp contrasterende bewoordingen. De vermenging ervan in veel van het onderwijs in de

Christenheid doet aan beide tekort, want de wet wordt beroofd van haar verschrikking en de genade van haar vrijheid.

Bij het bestuderen van de Bijbel moeten we voor ogen houden dat met 'wet' in de nieuwtestamentische geschriften bedoeld wordt de wet gegeven door Mozes (Romeinen 7:23 vormt hierop een uitzondering). Soms wordt (1) de wet in het geheel (de morele of de Tien Geboden én de ceremoniële voorschriften) bedoeld; soms (2) alleen de geboden; soms (3) alleen de ceremoniële voorschriften.

We moeten ook blijven bedenken dat er in de ceremoniële wet wonderbaarlijke typen besloten liggen – de prachtige voorafschaduwingen van de Persoon en het werk van de Heer Jezus als Priester en offer, zoals in de tabernakel (Ex. 25-30) en de levitische offers (Lev. 1-7), waarover de geestelijk gezinde gelovige zich altijd moet blijven verwonderen en verheugen. Ook uitdrukkingen in de Psalmen, die onverklaarbaar zijn als we ze alleen maar zien als 'bediening van de dood, met letters op stenen gegraveerd' (2 Kor. 3:7), worden duidelijk wanneer we begrijpen dat ze verwijzen naar Christus of naar de verlostten. 'Die zijn vreugde vindt in de wet van de Heere en Zijn wet dag en nacht overdenkt' (Ps. 1:2). 'Hoe lief heb ik Uw wet! Hij is heel de dag mijn overdenking' (119:97).

Wat de relatie van de wet tot de genade betreft, zijn er drie dwalingen die de Kerk al eeuwenlang parten gespeeld hebben:

1. *Antinomianisme*: het ontkennen van elke wet over het leven van gelovigen; de bewering dat van mensen geen heilig leven vereist wordt, omdat ze gered zijn door de vrije genade van God. 'Zij belijden God te kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, daar zij verfoeilijk en ongehoorzaam zijn en voor alle goed werk ongeschikt' (Tit. 1:16).
2. *Ceremonialisme*: het gebod dat gelovigen zich moeten houden aan de levitische verordeningen. De hedendaagse vorm van deze dwaling is het onderwijs dat Joodse of Christelijke wetten en verordeningen essentieel zijn voor de behoudenis. 'En sommigen die waren gekomen van Judea, leerden de broeders: Als u niet wordt besneden naar het gebruik van Mozes, kunt u niet behouden worden' (Hand. 15:1).
3. *Galatianisme*: een vermenging van wet en genade; het onderwijs dat de rechtvaardiging ten dele komt door genade en ten dele door de wet, of dat de genade gegeven wordt om een anders hulpeloze zondaar in staat te stellen tot het houden van de wet. Tegen deze dwaling, de meest wijdverspreide van alle, vormen de ernstige waarschuwingen, de onweerlegbare logica en de nadrukkelijke beweringen van de Brief aan de Galaten Gods afdoende antwoord.

'Dit alleen wil ik van u vernemen: hebt u de Geest ontvangen op grond van werken van de wet of op grond van de prediking van het geloof? Bent u zo onverstandig? U bent in de Geest begonnen, wilt u nu in het vlees volmaakt worden?' (Gal. 3:2-3).

De volgende schets van het Schriftuurlijk onderwijs over dit belangrijke onderwerp kan nuttig zijn ter verduidelijking. Er wordt in de geciteerde gedeelten alleen verwezen naar de

morele wet.

Wat de wet is

‘De wet is dus heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed’ (Rom. 7:1). ‘Want wij weten dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde (vs. 14). ‘Want ik verlustig mij in de wet van God naar de innerlijke mens’ (vs. 22). ‘Maar wij weten dat de wet goed is als iemand haar wettig gebruikt’ (1 Tim. 1:8). ‘Maar de wet is niet op grond van geloof’ (Gal. 3:12).

Het wettig gebruik van de wet

‘Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Maar ik zou de zonde niet gekend hebben dan door de wet; want ook de begeerte zou ik niet gekend hebben, als de wet niet gezegd had: “U zult niet begeren”’ (Rom. 7:7, zie ook vs. 13). ‘Daarom zal op grond van werken van de wet geen enkel vlees voor Hem gerechtvaardigd worden; want door de wet komt kennis van zonde’ (3:20). ‘Waartoe dan de wet? Ter wille van de overtredingen werd zij er bijgevoegd’ (Gal. 3:19).

De wet kent maar één taal: ‘alles wat de wet zegt’. Ze spreekt alleen om te veroordelen. ‘Want allen die op grond van werken van de wet zijn, zijn onder de vloek; want er staat geschreven: Vervloekt is ieder die niet volhardt in alles wat geschreven staat in het boek van de wet, om dat te doen’ (Gal. 3:10). ‘Want wie de hele wet houdt, maar in één gebod struikelt, is schuldig geworden aan alle’ (Jak. 2:10). ‘De bediening van de dood, met letters op stenen gegraveerd (...) de bediening van de veroordeling’ (2 Kor. 3:7,9). ‘Ik nu leefde vroeger zonder wet; maar toen het gebod kwam, leefde de zonde op, maar ik stierf’ (Rom. 7:9). ‘De kracht van de zonde is de wet’ (1 Kor. 15:56).

Het is dus duidelijk dat God de wet gegeven heeft, nadat de mensheid vijftienduizend jaar zonder had geleefd (Joh. 1:17; Gal. 3:17). Waarom? Met het doel om de schuldige mens eerst tot kennis te brengen van zijn zonde, en daarna van zijn volslagen hulpeloosheid wat betreft het voldoen aan Gods rechtvaardige eisen. De wet is zuiver en alleen een bediening van veroordeling en dood.

Waartoe de wet niet in staat is

‘Daarom zal op grond van werken van de wet geen enkel vlees voor Hem gerechtvaardigd worden; want door de wet komt kennis van zonde’ (Rom. 3:20). ‘Wij (...) die echter weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt op grond van werken van de wet, maar alleen door het geloof in Jezus Christus, ook wij hebben in Christus Jezus geloofd, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden op grond van geloof in Christus en niet op grond van werken van de wet, want op grond van werken van de wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden’ (Gal. 2:16). ‘Ik stel de genade van God niet terzijde; want als de gerechtigheid door de wet is, dan is Christus zonder reden gestorven’ (vs. 21).

‘En dat door de wet niemand voor God gerechtvaardigd wordt, is duidelijk, want: De rechtvaardige zal op grond van geloof leven’ (3:11). ‘Want wat voor de wet onmogelijk was, doordat zij door het vlees krachteloos was – God heeft, doordat Hij Zijn eigen Zoon in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees veroordeeld’ (Rom. 8:3).

De gelovige is niet onder de wet

Na het verklaren van het leerstuk van de éénwording van de gelovige met Christus in Zijn dood, waarvan de doop het symbool is (vs. 1-10), begint Romeinen 6 in vers 11 met de verklaring van de principes die de wandel van de gelovige moeten beheersen, zijn leefregel. Dit is het onderwerp van de overblijvende twaalf verzen. Vers 14 geeft het geweldige principe van zijn bevrijding, niet van de schuld van de zonde die voldaan is door het bloed van Christus, maar van de overheersing door de zonde: 'Want de zonde zal over u niet heersen; want u bent niet onder de wet, maar onder de genade'.

Om te voorkomen dat dit zou leiden tot het afschuwelijke antinomianisme dat zegt dat een godvrezend leven dus niet belangrijk is, voegt de Heilige Geest er onmiddellijk aan toe: 'Wat dan? Zouden wij zondigen, omdat wij niet onder de wet maar onder de genade zijn? Volstrekt niet!' (vs. 15). Elk wedergeboren hart zal hier beslist 'Amen' op zeggen.

Daarna introduceert Romeinen 7 nog een principe van bevrijding van de wet. 'Dus bent ook u, mijn broeders, voor de wet gedood door het lichaam van Christus, opdat u aan een ander toebehoort, aan Hem Die uit de doden is opgewekt, opdat wij voor God vrucht dragen. Want toen wij in het vlees waren, werkten de hartstochten van de zonden die door de wet gewekt worden, in onze leden om voor de dood vrucht te dragen. Maar nu zijn wij van de wet vrijgemaakt, gestorven aan dat waarin wij gevangen waren, zodat wij dienen in nieuwheid van de geest en niet in oudheid van de letter' (vs. 4-6). Dit verwijst naar de morele wet (zie vs. 7). 'Want ik ben door de wet aan de wet gestorven om voor God te leven' (Gal. 2:19).

Wat is de leefregel van de gelovige?

'Wie zegt dat hij in Hem blijft, behoort ook zelf zo te wandelen als Hij gewandeld heeft' (1 Joh. 2:6). 'Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons heeft afgelegd; ook wij behoren het leven voor de broeders af te leggen' (1 Joh. 3:16). 'Geliefden, ik vermaan u dat u zich als bijwoners en vreemdelingen onthoudt van de vleselijke begeerten die strijd voeren tegen uw ziel' (1 Petr. 2:11; zie ook vs. 12-23). 'Ik vermaan u dan, ik, de gevangene in de Heer, dat u wandelt waardig de roeping waarmee u bent geroepen, terwijl u in alle nederigheid en zachtmoedigheid met lankmoedigheid elkaar in liefde verdraagt' (Ef. 4:1-2). 'Weest dan navolgers van God, als geliefde kinderen, en wandelt in liefde, zoals ook Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven' (5:1-2).

'Maar ik zeg: wandelt door de Geest, en u zult de begeerte van het vlees geenszins volbrengen' (Gal. 5:16). 'Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook u doet zoals Ik u heb gedaan' (Joh. 13:15). 'Als u Mijn geboden bewaart, zult u in Mijn liefde blijven, zoals Ik de geboden van Mijn Vader heb bewaard en in Zijn liefde blijf' (15:10). 'Dit is Mijn gebod, dat u elkaar liefhebt zoals Ik u heb liefgehad' (vs. 12). 'Wie Mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het die Mij liefheeft' (14:21). 'En wat wij ook bidden, ontvangen wij van Hem, omdat wij Zijn geboden bewaren en doen wat Hem welbehaaglijk is; en dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkaar liefhebben zoals Hij ons een gebod gegeven heeft' (1 Joh. 3:22-23).

Een prachtige illustratie van dit principe zien we in de liefde van een moeder voor haar kind. De wet vereist dat ouders voor hun nakomelingen zorgen en kondigt straffen aan voor het bewust verwaarlozen van hen; maar het land is vol gelukkige moeders die liefdevol zorgen

voor hun kinderen in volstrekte onwetendheid van het bestaan van een dergelijke wettelijke bepaling. De wet is in hun harten.

Wat is genade?

‘Maar toen de goedertierenheid en de mensenliefde van God, onze Heiland, verschenen is, heeft Hij ons behouden’ (Tit. 3:4-5). ‘Opdat Hij in de komende eeuwen de uitnemende rijkdom van Zijn genade zou betonen in goedertierenheid over ons in Christus Jezus’ (Ef. 2:7). ‘Maar God bevestigt Zijn liefde tot ons hierin, dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren’ (Rom. 5:8).

Wat is Gods doel met genade?

‘Want uit genade bent u behouden, door het geloof; en dat niet uit u, het is de gave van God; niet op grond van werken, opdat niemand roemt’ (Ef. 2:8-9). ‘Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen en onderwijst ons, dat wij met verzaking van de goddeloosheid en de wereldse begeerten ingetogen, rechtvaardig en godvruchtig zouden leven in deze tegenwoordige eeuw, in de verwachting van de gelukkige hoop en verschijning van de heerlijkheid van onze grote God en Heiland, Jezus Christus’ (Tit. 2:11-13). ‘Opdat wij, door Zijn genade gerechtvaardigd, erfgenamen werden naar de hoop van het eeuwige leven’ (3:7). ‘En worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is’ (Rom. 3:24). ‘Door Wie wij ook de toegang verkregen hebben door het geloof tot deze genade waarin wij staan’ (5:2). ‘En nu draag ik u op aan God en aan het woord van Zijn genade, Die machtig is op te bouwen en het erfdeel te geven onder alle geheiligden’ (Hand. 20:32).

Hoe volkomen, hoe allesomvattend is dit! Genade redt, rechtvaardigt, bouwt op, maakt aangenaam, verlost, vergeeft; ze schenkt ons een erfenis, plaatst ons in de juiste positie voor God, biedt ons een genadetron waartoe we met vrijmoedigheid mogen naderen voor genade en hulp, onderwijst ons hoe we moeten leven en geeft ons een gezegende hoop!

Er moet nog opgemerkt worden dat we deze verschillende principes niet mogen vermengen. ‘Maar is het door genade, dan is het niet meer op grond van werken, anders is de genade geen genade meer’ (Rom. 11:6). ‘Hem nu die werkt, wordt het loon niet toegerekend uit genade, maar als verschuldigd. Maar hem die niet werkt, maar gelooft in Hem die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid’ (Rom. 4:4-5; zie ook Gal. 3:16-18; 4:21-31).

Het is dus geen kwestie van het onderscheiden van Gods woorden vanaf de Sinaï in een morele wet en een ceremoniële wet – de gelovige nadert helemaal niet tot die berg. Zoals de oude wijze Bunyan het zei: ‘De gelovige is nu, door het geloof in de Heer Jezus, omhuld door een zo volmaakte en gezegende gerechtigheid, dat deze donderende wet van de berg Sinaï niet de minste onvolkomenheid of zwakheid daarin vindt. Dit wordt genoemd de gerechtigheid van God buiten de wet om’.

Mocht een ongelovige dit lezen, dan wordt hij van harte aangemoedigd om de ware betekenis te accepteren van de heilige en rechtvaardige wet die hij heeft overtreden: ‘Want er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en komen te kort aan de heerlijkheid van God’ (Rom. 3:22-23). Zo iemand zal in Christus een volmaakte en eeuwige redding

vinden, zoals geschreven staat '... dat, als u met uw mond Jezus als Heer zult belijden en met uw hart geloven dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, u behouden zult worden' (10:9). 'Want Christus is het einde van de wet tot gerechtigheid voor ieder die gelooft' (vs. 4).

C.I. Scofield

Voor een uitgebreidere versie verwijzen we graag naar zijn brochure
'Gods Woord recht snijden',
verkrijgbaar bij www.uhwdw.nl

